

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა № 9

თარიღი: 25.02.2022

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ფოლადის სადნობი ინდუქციური ღუმელების მოწყობა და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ფერო ელოის ფროდაქშენი“, ქ. რუსთავი, ფიროსმანის ქ. 3-2;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. რუსთავში, მშვიდობის ქ. №7;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 01.12.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: ფიზიკური პირი გიული დარციმელია.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ფერო ელოის ფროდაქშენის“ მიერ წარმოდგენილია ქ. რუსთავში, მშვიდობის ქუჩა №7-ში ფოლადის სადნობი ინდუქციური ღუმელების მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. რუსთავში, მშვიდობის ქუჩა №7-ში, კომპანიის საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ: 02.05.03.372; GPS კოორდინატები: X-502360.00; Y-4600370.00). საპროექტო ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 4391.75 მ²-ს და მოქცეულია სამრეწველო ზონაში. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საწარმოდან დაშორებულია 300 მეტრით. საწარმოს სამხრეთ-დასავლეთის მხრიდან ესაზღვრება შპს „ნიკა 2004“-ის ლითონდამამუშავებელი და სამჭედლო საამქრო. ჩრდილო-დასავლეთის მხრიდან 80 მეტრში განთავსებულია სს „ყაზბეგის“ ლუდის კომბინატი.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტები. მათ შორის მოცემულია არაქმედების, მტვერგამწმენდი სისტემის, ტექნოლოგიური და საწარმოს განთავსების ტერიტორიის ალტერნატივების ანალიზი. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, არაქმედების ალტერნატივა უარყოფილ იქნა წარმოებული პროდუქციის საჭიროების და სოციალურ-ეკონომიკური საკითხების გათვალისწინებით. შესაბამისი კრიტერიუმების, მათ შორის უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან მანძილის და სხვა გარემოსდაცვითი, ტექნიკურ-ეკონომიკური უპირატესობების გათვალისწინებით ადგილმდებარეობის ალტერნატივებიდან შეირჩა ქ. რუსთავში, მშვიდობის ქუჩა #7-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ინდუქციურ ღუმელებს უპირატესობა მიენიჭა სხვა ღუმელებთან შედარებით დაბალი აირმტვერნარევის გამოყოფის გათვალისწინებით. მნიშვნელოვანია გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია ტექნოლოგიური ალტერნატივების შედარებითი ანალიზის შესახებ, თითოეული ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მითითებით, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში იგეგმება ორი ერთეული ინდუქციური ღუმელის მოწყობა, რომლებიც იმუშავებენ მონაცვლეობით, კერძოდ, როდესაც ერთი იფუნქციონირებს, მეორე ღუმელი სარემონტო რეჟიმში იქნება. ღუმელის სარემონტო რეჟიმში ყოფნისას ხდება მათი მოპირკეთება სპეციალური ცეცხლგამძლე მასალებით. მოტკეპნილი ღუმელები იდება 2 მმ სისქის ლითონის თარგში. წლიურად დაგეგმილია 7200 ტონა ფოლადის გამოდნობა. საწარმო წელიწადში იმუშავებს 3600 საათს. საპროექტო ღუმელის წარმადობაა 2 ტ/სთ-ში. საწარმოს ძირითად ნედლეულს წარმოადგენს რკინის ჯართი. მოხმარებული ნედლეულის რაოდენობა წლის განმავლობაში შეადგენს - 8700 ტ-ს.

ტექნოლოგიური პროცესის თანახმად, შემოტანილი ჯართის დამუშავება (დაჭრა) გათვალისწინებულია აირული ჭრის აპარატით (ბუნებრივი აირისა და ჟანგბადის გამოყენებით). ღუმელებში ჩასატვირთად ჯართი დაიჭრება შესაბამის ზომებად და ჩაიტვირთება ღუმელში. გამდნარი ფოლადი ჩამოისხმება 2-ტონიან სპეციალურ (ცეცხლგამძლე მასალებით დამზადებულ) ციხეში. კოვშიდან თხევადი ფოლადის ჩამოსხმა მოხდება ცეცხლგამძლე მასალით დამზადებულ ან თუჯის შესაბამის ყალიბებში („კოვილებში“). ყალიბებიდან („კოვილებიდან“) ამოღებული გაცივებული ფოლადი წარმოადგენს საბოლოო პროდუქტს, რომლის შემდგომი დამუშავება საწარმოში არ იგეგმება. საწარმოში გათვალისწინებულია ღუმელების გაგრილების ბრუნვითი სისტემის მოწყობა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ინდუქციური ღუმელების გაცივება გათვალისწინებულია დარბილებული წყლით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში ასევე გათვალისწინებულია საყალიბე და საკოპე უბნების მოწყობა. საყალიბე ნარევი მომზადდება შესაბამის დანადგარში-რბიაში, სადაც იყრება საყალიბე ქვიშა და ემატება ბენტონიტი, ასევე წყალი (საჭიროების მიხედვით). დამზადებული ყალიბი მიეწოდება ჩამოსხმის უბანს. ყალიბებში ჩამოსხმული სხმულები გაცივების შემდეგ მოხდება სხმულის და საყალიბე ნარევის განცალკევება. ნახმარი საყალიბე ნარევი ბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში. საკოპე უბანი გათვალისწინებულია კოპების დასამზადებლად, სხმულის შიდა სიღრუეების ფორმირებისათვის. კოპების დასამზადებლად გამოიყენება ახალი საყალიბე ქვიშა და ეპოქსიდური შემკვრელი. ნარევის დამზადება ხდება შესაბამის ამრევიში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, თიხის შემოტანა განხორციელდება ოზურგეთის რაიონი სოფელი ასკანაში არსებული ლიცენზირებული კარიერებიდან. სკოპინგის ანგარიშში არ არის ასახული და გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს საწარმოს ქვიშით მომარაგების საკითხი.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, მტვერნარევი აირების ლოკალიზაციის მიზნით ღუმელის თავზე დამონტაჟდება ლითონკონსტრუქციის ქოლგა, საიდანაც გამოყოფილი აირმტვერნარევი ერთიანი გამწოვი სისტემით მიეწოდება მტვერგამწმენდ სისტემას (ციკლონს, რომლის ეფექტურობა არანაკლებ 90 %-ია). გზშ-ის ეტაპზე გარემოსდაცვითი კუთხით სათანადო დასაბუთების წარმოდგენას საჭიროებს შერჩეული მტვერგამწმენდი სისტემის ეფექტურობის საკითხი.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, წყალი საწარმოში გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო, საწარმოო და სახანძრო მიზნებისათვის. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის საწარმო წყალს აიღებს ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან. საწარმოო მიზნებისთვის (ინდუქციური ღუმელების გაცივება) დარბილებული წყლის შექმნა გათვალისწინებულია რუსთავის აზოტის ქარხნიდან. გაცივების სისტემა იქნება ბრუნვით რეჟიმში, რომლისთვისაც გათვალისწინებულია 1 მ³ მოცულობის რეზერვუარი. დანაკარგების შესავსებად რეზერვუარს ყოველდღიურად დაემატება 5 ლიტრი წყალი. სკოპინგის

ანგარიშის თანახმად, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების ჩაშვება განხორციელდება ქ. რუსთავის საკანალიზაციო სისტემაში, ხოლო საწარმოო ტერიტორიიდან წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლები ქ. რუსთავის სანიაღვრე სისტემაში. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოში სანიაღვრე წყლების დაბინძურების რისკი არ არსებობს, ვინაიდან საწარმოო პროცესი დახურულ შენობაში განხორციელდება.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია. ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებულია უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან, ხმაურის გავრცელებასთან, ნარჩენების წარმოქმნასა და გარემოში გავრცელებასთან.

საწარმოს გააჩნია გაფრქვევის 4 წყარო (ფოლადის სადნობი ინდუქციური ღუმელი, ინდუქციური ღუმელიდან ფოლადის სადნობის ჩამოსხმა, ამონაგების მომზადების უბანი და ჯართის აირული ჭრის აპარატი). სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია იდენტიფიცირებული წყაროებიდან მოსალოდნელი მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიში და შესაბამისი შედეგები, რომლის მიხედვით მავნე ნივთიერებათა კონცენტრაციების მნიშვნელობები კუმულაციური ზეგავლენის გათვალისწინებით არ აჭარბებს დადგენილ ნორმებს. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მოსალოდნელი ემისიების შემცირებას უზრუნველყოფს 90% ეფექტურობის მქონე ჰაერგამწმენდი სისტემის მოწყობა.

საწარმოში ხმაურის წარმოქმნის ძირითად წყაროს წარმოადგენს სატრანსპორტო ოპერაციები, ჯართის მიღება-დასაწყობება და დამუშავება, ჯართის ღუმელში მიწოდება. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოში ხმაურის ჯამური დონე 85 დბ იქნება. ხმაურის დონე საწარმოდან 300 მეტრში ნორმაზე ნაკლებია, როგორც დღის საათებისათვის, ასევე ღამის საათებისათვის.

საწარმოს საქმიანობის პროცესში მოსალოდნელია არასახიფათო და სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები განთავსდება საწარმოს ტერიტორიაზე შესაბამის კონტეინერებში და ხელშეკრულების საფუძველზე პერიოდულად გატანილი იქნება ადგილობრივი დასუფთავების სამსახურის მიერ მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე, მტვერდამჭერში დაჭერილი მასა, შეგროვების შემდეგ გადაეცემა აგლომერაციის საამქროებს. სახიფათო ნარჩენები (ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ჩვრების, ასევე ნახმარი საპოხი მასალები) შემდგომი მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიებს. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად ფოლადის სადნობ ღუმელებში წარმოქმნილი წიდა (რომლის წლიური რაოდენობა 720 ტონა იქნება) დროებით დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე, რომლის რეალიზაცია შესაძლებელი იქნება ცემენტის წარმოების საამქროებში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმო მდებარეობს ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილ სამრეწველო ზონაში, შესაბამისად მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ადგილობრივ ფლორაზე ან/და ფაუნაზე, ასევე ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე არ იქნება მოსალოდნელი.

სკოპინგის ანგარიშით და ასევე ელექტრონული გადამოწმებით დგინდება, რომ საკვლევ ტერიტორიის სიახლოვეს ფუნქციონირებს სხვადასხვა საწარმო ობიექტები. შესაბამისად მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი კუმულაციური ზემოქმედება, როგორც ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის, ხმაურის გავრცელების, ნარჩენების წარმოქმნისა და სატრანსპორტო

ნაკადებზე ზემოქმედების კუთხით. მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედება გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალურ ანალიზს და შეფასებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სამინისტრომ უზრუნველყო სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსებულ იქნა ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ფეისბუქ გვერდზე და ცენტრის ვებგვერდზე. ამასთან, ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის გამომწერებს ელ. ფოსტის მეშვეობით. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით, სამინისტროს ორგანიზებით, საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 24 დეკემბერს 11 საათზე ქ. რუსთავის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, ქ. რუსთავის მერიის, შპს „ფერო ელოის ფროდაქშენის“, სამოქალაქო მოძრაობა - „გავიგუდეს“ წარმომადგენლები და კომპანიის გარემოსდაცვითი კონსულტანტი. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები/მოსაზრებები დააფიქსირეს სამოქალაქო მოძრაობა - „გავიგუდეს“ წარმომადგენლებმა, რომელიც ძირითადად ეხებოდა: კუმულაციურ ზემოქმედებას, წილის მართვის საკითხებს, ჯართის ჭრის პროცესს, ალტერნატიული ტერიტორიების შერჩევის სათანადო დასაბუთებას, ჰაერგამწოვი სისტემის დამონტაჟების საკითხებს, ნარჩენების მართვის გეგმას, სანიაღვრე წყლების მართვასა და სატრანსპორტო მოძრაობის გეგმას. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან დაკავშირებით კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ გზმ-ის ეტაპზე კუმულაციური ზემოქმედება შეფასებული იქნება მსგავსი ტიპის დამაბინძურებელი საწარმოების, ასევე ფონის გათვალისწინებით. წილის მართვასთან დაკავშირებით აღნიშნა, წიდა დროებით დასაწყობდება საპროექტო ტერიტორიაზე, შემდგომში კი გადაცემა ცემენტის საწარმოებს. კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებით, ჯართის ჭრა დაგეგმილია დახურულ შენობაში. გარემოსდაცვითი კონსულტანტის განმარტებით, ალტერნატიული ტერიტორიებიდან მოცემულ ტერიტორიას უპირატესობა მიენიჭა ძირითადად მოსახლეობიდან დაცილების გათვალისწინებით. ჰაერგამწოვი სისტემასთან დაკავშირებით, კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ საპროექტო მტვერდამჭერი სისტემა (ციკლონი) უზრუნველყოფს ჰაერის გაწმენდას დასაშვებ ნორმებამდე. კომპანიის კონსულტანტმა აღნიშნა, რომ ნარჩენების მართვის გეგმაში დეტალურად იქნება წარმოდგენილი ინფორმაცია სხვადასხვა ნარჩენების, მათ შორის წილის მართვის და შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიებზე გადაცემის შესახებ. კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებით, სანიაღვრე წყლები ჩაედინება საპროექტო ტერიტორიის გარეთ არსებულ ღია არხებში, რომლის საშუალებითაც საბოლოოდ მოხვდება ქალაქის სანიაღვრე არხში. კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებით სატრანსპორტო გადაზიდვები იწარმოებს 08:00-დან 20:00-მდე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეს“ მიერ, სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა ასევე წერილობითი სახით. პროექტთან დაკავშირებით არსებული რელევანტური და საფუძვლიანი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროს მიერ მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში (გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად სამინისტროს მიერ განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საქმიანობის განხორციელების ტერიტორიის აღწერა. ამასთან, საქმიანობის განხორციელების ადგილის საკადასტრო კოდ(ებ)ი და GPS კოორდინატები, Shp ფაილებთან ერთად;
- საწარმო ობიექტის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით. მათ შორის, გენ-გეგმაზე დატანილი უნდა იყოს საპროექტო დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები/უბნები, ინფრასტრუქტურული ობიექტები, გაფრქვევისა და ხმაურის წყაროები;
- საწარმოს ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), ზედაპირული წყლის ობიექტამდე;

- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის მოსაზღვრე ტერიტორიების, ასევე ახლომდებარე მოქმედი ობიექტების (საწარმოდან 500 მ რადიუსში) და მათი ფუნქციური დატვირთვის შესახებ (მანძილების მითითებით);
- საწარმოს ადგილმდებარეობის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ, კერძოდ ინფორმაცია: არაქმედების ალტერნატივის, ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტების, ტექნოლოგიური ალტერნატივების შესახებ. ამასთან, წარმოდგენილ უნდა იქნეს შერჩეული ალტერნატივის (ტერიტორია, ტექნოლოგია) დასაბუთება გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით, განსაკუთრებით ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების კუთხით;
- ინფორმაცია საწარმოს ფიზიკური მახასიათებლებისა და საპროექტო წარმადობის (სთ, დღე, წელი) შესახებ, მათ შორის საწარმოს სამუშაო რეჟიმის/გეგმა-გრაფიკის შესახებ;
- საწარმოს დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების (მათ შორის ჯართის მიღება-დამუშავების, საღუმელე-სადნობი, საყალიბე და სხვა უბნების) დეტალური აღწერა, თითოეული საწარმოო ობიექტის/უბნის ტექნიკური პარამეტრებისა და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით;
- ჯართის განთავსების უბანზე ჯართის წინასწარი დახარისხება/დამუშავების საკითხების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის ჯართის მომზადების და ღუმელებში ჩატვირთვის პროცესის აღწერა. ამასთან, **გზმ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს ნავთობპროდუქტებით ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებით დაბინძურებული ჯართის საწარმოში მოხვედრის შემთხვევაში რა სახის ღონისძიებები იქნება გატარებული კომპანიის მიერ (დაბინძურებული ჯართის შემდგომი მართვის ღონისძიებების მითითებით);**
- ინფორმაცია ჯართის ჭრის/დამუშავების შერჩეული მეთოდის შესახებ. ამასთან მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია შერჩეული მეთოდით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. ასევე შერჩეული მეთოდის უპირატესობების შესახებ ინფორმაცია, გარემოსდაცვითი კუთხით;
- საწარმოს ტექნოლოგიური სქემის/ციკლის დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანმიმდევრობით, ნედლეულის შემოტანიდან-პროდუქციის მიღებამდე;
- საწარმოო დანადგარების, ტექნოლოგიურ პროცესში გამოსაყენებელი საშუალებების და მოწყობილობების, მათ შორის პროექტით გათვალისწინებით ღუმელების სიმძლავრე, ტიპი და წარმადობა;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საპროექტო ღუმელების მონაცვლეობით მუშაობის რეჟიმების შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით გათვალისწინებული საპროექტო აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ (ტექნიკური პარამეტრების, საპასპორტო მონაცემებისა და ეფექტურობის მითითებით);
- ინფორმაცია გამწმენდი მოწყობილობების პარამეტრების დაცვის და გამართულად ექსპლუატაციის უზრუნველყოფის შესახებ;

- ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი მოწყობილობის მიერ დაჭერილი მტვრის და მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია მიღებული/წარმოებული პროდუქციის, მისი რაოდენობის, დროებითი განთავსებისა და შემდგომი რეალიზაციის შესახებ;
- ინფორმაცია გამოყენებული ნედლეულისა და დანამატების შესახებ. მათ შორის დეტალური ინფორმაცია ნედლეულით მომარაგების, ნედლეულის რაოდენობისა და დასაწყობების პირობების (დასაწყობების ადგილის მითითებით) შესახებ;
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების მარშრუტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით). მათ შორის, წარმოდგენილი უნდა იყოს ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი, ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის და გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით. ამასთან მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობები, მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამოდრო გზის მორწყვა, ძარის გადახურვა, ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის შემოზიდვა/გაზიდვის) გადაადგილების აკრძალვა;
- გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების შესახებ მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების/კომუნიკაციის ამსახველი ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ნედლეულის პროდუქციის გადაზიდვისთვის გამოყენებული სატრანსპორტო საშუალებების შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმომდე მისასვლელი გზების შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმო პროცესის შედეგად, ნარჩენი წიდის დაზუსტებული რაოდენობის, წიდის ლაბორატორიული კვლევის შედეგების, დროებითი დასაწყობების ადგილის, დასაწყობების პირობებისა და შემდგომი მართვის კონკრეტული ღონისძიებების შესახებ, კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- საპროექტო ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- წყალმომარაგების სისტემის განლაგება და ტექნიკური მონაცემები, მოხმარებული წყლის რაოდენობრივი მაჩვენებლების შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმო პროცესში (ლუმელების გაგრილება, ყალიბების დამზადება) გამოყენებული წყლის, მათ შორის ლუმელების გაგრილების ბრუნვითი წყალმოხმარების შესახებ;
- სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოო წყლების მართვის საკითხების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საწარმოს ტერიტორიაზე და ტექნოლოგიურ უბნებზე, მათ შორის წიდის დროებით დასაწყობების უბანზე, წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების დაბინძურებისა და მართვის ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით);
- ინფორმაცია შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ. ამასთან, განხილული იქნეს საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების საკითხები, ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები;

- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის არსებობის ან/და ტერიტორიის პერიფერიაზე მისი მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების, მათ შორის არსებული შენობის სარემონტო, საპროექტო უბნებისა და ობიექტების მოწყობის და სამშენებლო სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზმ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

4.1. გზმ-ის ანგარიშში, ნარჩენების მართვის ქვეთავში მოცემული უნდა იყოს:

- დეტალური ინფორმაცია, საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების კლასიფიკაციისა და მათი შემდგომი მართვის ღონისძიებების შესახებ, ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნების შესაბამისად;
- საწარმოს მიერ დასამუშავებელი ნარჩენების კოდეზი და დასახელებები „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების შესაბამისად;
- ინფორმაცია დასამუშავებელი ნარჩენების რაოდენობისა და წარმოშობის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოს საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების, მათ შორის წიდის კლასიფიკაციისა და მათი შემდგომი მართვის შესახებ, საქართველოს კანონის ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად;
- ინფორმაცია ნარჩენების დამუშავების აღდგენის ან განთავსების ოპერაციების კოდეზი და აღწერილობა, „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ I ან II დანართის შესაბამისად.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში (სადაც ნორმების დადგენისას გათვალისწინებული იქნება ახლომდებარე კვების მრეწველობის ობიექტი - ლუდის კომბინატი);
 - ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა მონიტორინგის გეგმა (სიხშირის და საკონტროლო წერტილების მითითებით). გათვალისწინებული უნდა იყოს ასევე საწარმოში მავნე ნივთიერებების ორგანიზებული გაფრქვევების ფაქტობრივი რაოდენობის უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის დანერგვისა და განხორციელების საკითხი. მათ შორის, გაფრქვევის წყაროების, მონიტორინგს დაქვემდებარებული კომპონენტების, თვითმონიტორინგისთვის შერჩეული მეთოდის/ხელსაწყო და სტანდარტის შესახებ ინფორმაცია;
- გზმ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებისა და მონიტორინგის საკითხების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის/გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების შესაძლო დაბინძურებისა და შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით (მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა);
- მნიშვნელოვანია გზმ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- მნიშვნელოვანია გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილ იქნეს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. ამასთან, განხილული იქნეს ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია 500 მ-იან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის (ატმოსფერულ ჰაერზე, ხმაურის გავრცელებაზე), ასევე პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სატრანსპორტო ოპერაციებისათვის. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები (მათ შორის, ხმაურის დონისა და ატმოსფერული ჰაერის

დაბინძურების შემცირების მიზნით წარმოდგენილ იქნეს საუკეთესო ალტერნატივები, დეტალური დასაბუთებით);

- გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ. მითითებით)
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება/ანალიზი.

6. შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ნედლეულს წარმოადგენს რკინის ჯართი. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით, საქმიანობა განხილული უნდა იქნას, ასევე როგორც ნარჩენების აღდგენა („გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ II დანართის 10.3 პუნქტის თანახმად) და „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ II დანართის 4.1 ქვეპუნქტთან ერთად, გზმ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნას ზემოაღნიშნული პუნქტის გათვალისწინებით;
- თანდართულ ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაზნევის ანგარიში სავალდებულოა შესრულდეს უახლოეს სურსათის მწარმოებელ საწარმომდე მანძილის დაზუსტების საფუძველზე (საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N408 დადგენილება);
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს პროექტის ადგილმდებარეობისა და ტექნოლოგიის (მათ შორის აირგამწმენდი სისტემის) ალტერნატივების შედარებითი ანალიზი, თითოეული ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მითითებით, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით;
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ფოლადის სადნობ ღუმელებში წარმოქმნილი წიდა დროებით დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე და შემდგომ მათი რეალიზაცია განხორციელდება ცემენტის მწარმოებელ საამქროებში. გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს წიდის დროებითი დასაწყობების (მდებარეობის მითითებით) და ცემენტის მწარმოებელი საამქროებისთვის გადაცემის საკითხი. ამასთან, წარმოდგენილი იქნეს წიდის ცემენტის მწარმოებელი საამქრო(ები)სთვის გადაცემის, კომპანიებს შორის ურთიერთშეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- დაზუსტებას საჭიროებს საწარმოო პროცესებისთვის საჭირო მასალის, მათ შორის ქვიშით მომარაგების და დასაწყობების საკითხი;

- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ჯართის მიმღების უბნის შესახებ (ღია; დახურული). ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს: ჯართის აიროვანი ჭრის შედეგად აალების შესაძლო შემთხვევების და საჭიროების შემთხვევაში პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია; ინფორმაცია საწარმოში ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ჯართის მოხვედრის და შემდგომი მართვის ღონისძიებების შესახებ;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია აირგამწმენდ სისტემაში დაჭერილი მტვრის კვლავწარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის საკითხი;
- ქ. რუსთავის ჰაერის არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით, გზშ-ის ანგარიშში განისაზღვროს რამდენად შეცვლის დაგეგმილი წარმოება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საერთო ფონს, ასევე საჭიროების შემთხვევაში მითითებული იყოს რა სახის ღონისძიებებს დაგეგმავს და განახორციელებს კომპანია ქ. რუსთავის საერთო ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნებისა და სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი საკითხების გათვალისწინებით.
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „ფერო ელოის ფროდაქშენის“ მიერ წარმოდგენილ - ქ. რუსთავში, მშვიდობის ქუჩა №7-ში ფოლადის სადნობი ინდუსტრიული ღუმელების მოწყობისა და ექსპლუატაციაზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.